

Juvenil Andreu Sotorra

El camell entra a la cassola

Qui conegui l'extensa i diversa obra literària de Rafael Vallbona (Barcelona, 1960) ja sap que una de les seves flaques són els viatges i el reflex que en fa en alguns o gairebé tots els seus llibres. La novel·la *Camins damunt les dunes* no només no se n'escapa sinó que, en certs passatges, té un regust d'autèntica guia de viatges, malgrat que el terme no acabi d'agradar a l'autor. Una guia de viatges, però, matisada per la mirada poètica, la descripció a partir dels sentits i la comprensió de l'empremta humana.

Una de les escapades més repetides de l'autor, sense pretendre fer cap ral·li, ha estat al Sàhara Occidental, sembla que en alguna ocasió fins i tot en bicicleta, una altra de les seves afeccions gens amagades. Això li ha permès conèixer de primera mà la cultura amaziga.

I la novel·la es repenja sobretot en la divulgació als joves lectors d'aquesta cultura, una població oriünda del Magrib que va ser empesa pels àrabs cap a les muntanyes del Rif i cap al sud del Sàhara. Un dels seus trets diferencials és la llengua. I la confusió ètnica amb berber és un tòpic freqüent, quan en realitat es tracta d'una mena de pejoratiu acostat al bàrbar i guanyat a pols per la seva rebel·lia a desaparèixer.

Tot és possible, amb esforç

Per això, la novel·la obre i tanca, en el pròleg i l'epíleg, amb una expressió que necessita traducció simultània: "A poc a poc, el camell entra a la cassola." Una mena de refrany que en català podria ser: "De més

Rafael Vallbona ha viatjat molt al Sàhara Oriental i ho ha reflectit a la seva extensa obra CRISTINA CALDERER

verdes en maduren", és a dir, que tot és possible amb esforç i tossuderia.

La trama de *Camins damunt les dunes* barreja el jove Eddy, el fill d'una actriu nord-americana de telenovel·la, separada, que està rodant uns episodis d'una sèrie al Marroc, amb l'amistat que es forja al desert entre ell i un jove amazic. Viatge, doncs, iniciàtic, per canviar la vida del jove protagonista nord-americà que, en un món de ningú –amb el pare allà i la mare aquí, però com si no hi fos– intenta trobar la seva llibertat per trobar-se ell mateix.

En una novel·la dins de la novel·la, l'autor explica la història d'Eddy, la seva aventura, en la veu d'un altre personatge que busca també el seu lloc de fugida a través del viatge i que decideix anar als mateixos llocs que li explica a internet un aspirant a documentalista, el jove Eddy, que ha penjat el resultat dels seus enregistraments en vídeo del desert a YouTube.

Novel·la dins de la novel·la, i encara, rondalles dins la doble novel·la, amb la incursió d'històries breus paral·leles relacionades amb alguns paisatges, comunitats

o personatges que Eddy ha trobat en el viatge.

Aquesta barreja d'elements crea un clima de lectura atractiu que fa que l'autor no caigui en la temptació d'escriure una típica novel·la de mala relació entre fill adolescent i mare separada atabalada per la feina, o una novel·la sobre l'aventura juvenil d'un viatge a l'Àfrica, sinó un document de la inquietud de l'ésser humà del segle XXI que cerca l'essència en els orígens... sempre a través de l'ull d'objectiu viatger d'una Handycam professional, és clar. *

Camins damunt les dunes
Autor: **Rafael Vallbona**
Editorial: **La Galera**
Barcelona, 2012
Pàgines: **166**
Preu: **14,90 euros**
A partir de 14 anys

Poesia Ferran Aisa

Reflexos entre Lleó i Leveroni

Mirall de versos
Rosa Leveroni en la memòria, 1910-1985,
Autora: **Mireia Lleó i Bertran**
Pròleg: **Vinyet Panyella**
Editorial: **Témenos**
Barcelona, 2011
Pàgines: **90**
Preu: **12 euros**

El recull poètic de Mireia Lleó (Barcelona, 1960), *Mirall de versos*, Rosa Leveroni en la memòria 1910-1985, s'endinsa en la creació de Leveroni que, paral·lelament, irradia els seus versos a l'autora d'aquesta obra. Al llarg del recull veiem com suren els versos de Leveroni al mirall de Lleó, i com aquesta els encaixa dins de la seva producció poètica. És com si els versos de Leveroni trobessin un ressò o tornaven en el contrapunt poètic de l'autora de *Mirall de versos*.

Mireia Lleó, en la nota introductòria, afirma que la seva intenció és apropar l'obra de Leveroni al públic, com un acte de desgreu de la societat amb la poeta. També fa saber al lector que ha recollit poemes de Leveroni editats al llibre *Poesia*, així

com d'altres d'inèdits que ha recercat a l'arxiu Rosa Leveroni, a la Biblioteca de Catalunya, la majoria dels quals han estat recollits a l'*Obra poètica*, a cura d'Abraham Mohino, publicada per CCG Edicions (2010).

Enlairar els versos

La poeta Vinyet Panyella ha prologat aquest original treball poètic que vol ressaltar l'obra d'una poeta desapareguda, alhora que fluctuen els versos d'una altra autora actual que també sap enlairar els seus versos. Per a Vinyet Panyella: "A *Mirall de versos* Mireia Lleó parteix d'un sentit de l'alteritat, que és l'estat o la qualitat de ser altre, orientada vers el retrobament de si mateixa en dos àmbits netament leveronians: el cant i el somni."

Mireia Lleó entra a l'obra de Rosa Leveroni per construir amb els versos de totes dues un sol cos poètic articulat en quatre parts: *L'amor, El pas del temps, el record, Paisatge, somnis i Mort*. Els versos s'entrecruen en un mateix viatge que porta un mateix destí a través de l'emmirallament. És a dir, la mirada poètica d'uns versos davant dels altres. Els poemes que obren el recull parlen de la solitud. Leveroni, escriu: "Jo porto dintre meu / per fer-me companyia / la solitud només." I Lleó: "La solitud és l'hoste silenciós / que viu en els replècs de la consciència."

L'autora, a més de desgarnar els versos de Leveroni, introdueix cites poètiques d'autors com ara Dickinson, Maragall, Salvat-Papasseit, Carles Riba... Tot plegat serveix per enri-

quir el seu treball i convertir-lo en un espill poètic de dues grans poetes, Rosa Leveroni i Mireia Lleó, emmirallades en un mateix joc poètic.

Amb la mateixa intensitat

En el darrer apartat del llibre, dedicat a la *Mort*, la sensibilitat de les dues poetes sobresurt en una mateixa intensitat. El poema de Leveroni diu: "He parlat de la mort com d'una amiga / que partí vers una illa incogneguda / i saps que tornarà i ha de portar-te / un enfilall d'obscures meravelles." I el poema de Mireia Lleó: "He vist de tan a prop la mort que no s'ajorna / rondant pel cel obert, entrant per la finestra. / L'agost era suau, el fred era dins nostre. / Sovint he dit la mort. Accepto el seu pas mut." *